

Egységes magyar nemzet?

VISSZHANG - LVI. évfolyam, 42. szám, 2012. október 19.

Örvendetes, hogy legalább abban egyetért velem Szekeres Szabolcs (*Az egységes magyar nemzet: fikció vagy erkölcsi kötelesség?*, *ÉS*, 2012/39., szept. 28.), hogy nem volt helyes Szlovákiában üléseznie a magyar Országgyűlés „nemzeti összetartozási” bizottságának – vagyis annak a bizottságnak, amely létével is azt fejezi ki, hogy a szomszéd országokban kisebbségben élő magyarok közjogi értelemben a magyar államhoz tartoznak, még ha lakóhelyük nem tartozik is Magyarországhoz –, mivel ez szerinte is „provokáció”. Ezt azonban – ha jól értem – taktikai kérdésnek tekinti: a provokáció elkerüléseként ne tegyük azt, ami a dolog érdemét tekintve helyes volna szerinte tennünk, lévén erkölcsi kötelességünk a magyar határok között, illetve azokon kívül élő magyarok egységes nemzetként való kezelése. Azt írja: *„célszerű, hogy a társadalom a csúcsszervezeti egységére, az államra bízva azokat a nemzeti összetartozást ápoló feladatokat, amelyeket a magánkezdeményezés nem tud ellátni. A magyarság helyzetében ez csak a magyar állam lehet.”*

Ebben a szellemben avatta fel a hét végén Orbán Viktor Ópusztaszeren a Nemzeti Összetartozás Emlékművét, az égbe nyúló oszlopon trónoló turult, mely karmai közt természetesen kardot tart. Orbán nem mulasztotta el elismételni tézisé, miszerint a magyar „világnemzet”, hiszen „az ország határai és a magyar nemzet határai nem esnek egybe”, sőt „milliók kerültek ezeréves szálláshelyükön kívülre”. Vitánk szempontjából annak az orbáni mondatnak van jelentősége, hogy „egyetlen anyaország létezik, az, amely képes minden magyart a trianoni határokon innen és túl egyetlen közösségben egyesíteni”. E mondatban is az anyaország tölti be a nemzet egyesítőjének szerepét. Az a kérdés, hogy vajon egységes közösséget alkotnak-e a magyarok, melyben az Orbán által képviselt anyaország egyesíti őket, nem szándékok kérdése, hanem empirikus tényeké. Az orbáni állítás realitását csak a határokon belül, illetve kívül élő magyarok életvitelének, széles értelemben vett kultúrájának, politikai törekvéseinek alapos elemzésével lehet megítélni. Számomra úgy tűnik, hogy a sok évtizedes különélés során e tekintetben még a kárpát-medencei magyar népesség is erősen differenciálódott, nem is beszélve a diaszpóráról. Szekeres szerint az egységes magyar nemzet realitását az bizonyítja, hogy „nagyon sokan szavaztak igennel az idézett népszavazáson” (a 2004. december 5-in), holott a népszavazás eredménye éppen az ellenkezőjét bizonyítja, hiszen egy jogállami körülmények között bonyolított titkos szavazáson a választók egyötöde sem tartotta fontosnak kifejezni elkötelezettségét az összetartozás mellett. A romániai önkormányzati és a szlovákiai parlamenti választások eredményei is arról gondolkodtathatnak el bennünket, hogy vajon az ott élő magyarok többségükben valóban az anyaország által kívánják-e magukat egyetlen közösségben egyesíttetni.

Az empirikus tények tehát nem támasztják alá, hogy tényszerűen létezne az Orbán által feltételezett egységes magyar „világnemzet”. A politikai szándékok kérdése az, hogy kell-e, lehet-e, Szekeres szavaival erkölcsi kötelesség-e ilyesmire törekedni, miként azt az Orbán vezette magyar állam számos eszközzel, mindenekelőtt az életvitelszerűen nem Magyarországon élők honosításával, „a magyar állampolgári közösség” effajta „bővítésével” teszi. Én ezt nem helyeslem, már csak azért sem, mert ezzel a Funarok és Sloták álláspontját erősítjük, akik szerint az ott élő magyarok abban az országban idegen jöttek, és mielőbb költözzenek át Magyarországra. Lehetséges, hogy Orbán is ezt szeretné? Mintha Szekeres Szabolcs is, amikor a szabad áttelepülést tenné a kisebbségi magyarokkal való szolidaritás mércéjévé. A rendszerváltás óta az áttelepülést nem a szomszéd országok, hanem – a kormányok politikai színétől függetlenül – a magyar állam fékezte, amikor sokáig egyáltalán nem könnyített az áttelepülés anyagi és jogi feltételein. Azok honosításának azonban, akik nem települnek át Magyarországra, semmi köze

valamiféle szolidaritáshoz, az egészen más célt szolgál, melyről hat éve Mikola doktor nyilatkozott, mostanában pedig Semjén Zsolt szokott vele büszkélkedni: választópolgárok százezreinek importját.

Én mást tekintek erkölcsi parancsnak: annak elősegítését pénzzel és politikai eszközökkel, hogy a szomszéd országokban élő magyarok magyarként, magyar nyelvi és kulturális környezetben, a magyarországi magyarokkal kapcsolatot tartva, igényeik szerint a magyarországi kulturális és oktatási intézményeket is használva élhessenek szülőföldjükön, s a maguk közös ügyeit maguk intézhessék – ezt hívjuk kulturális autonómiának. Ehhez nem tartozik hozzá a magyar államhoz fűződő közjogi és politikai kötelék, ez nem jelent a magyarországi magyarokkal való „összetartozást”. Az orbáni politika azonban minden jel szerint rontja ennek feltételeit.